

Î N C H E I E R E

03 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Întreprinderea de Stat Compania aeriană „Air Moldova”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Svetlanei Sainsus împotriva Întreprinderii de Stat Compania aeriană „Air Moldova” cu privire la protecția drepturilor consumatorului,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Întreprinderea de stat Compania aeriană „Air Moldova” și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica, municipiul Chișinău din 17 mai 2016,

c o n s t a t ă :

La data de 12 ianuarie 2016, Svetlana Sainsus a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS CA „Air Moldova” cu privire la protecția drepturilor consumatorului.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, prin intermediul agenției „Solei-Turism” SRL a procurat 3 bilete de călătorie la cursa aeriană a ÎS CA „Air Moldova” nr. 9U 879 Chișinău-Bologna pentru data de 31 iulie 2015, ora 19:40, fapt confirmat prin biletele electronice nr. 5722402357984 și nr. 5722402366578, eliberate pe numele său și al copilului minor.

Menționează că, a organizat petrecerea vacanței împreună cu fiul minor în hotelul Terriciola, Italia pe perioada 31 iulie 2015 - 04 august 2015, achitând suma de 800 Euro.

Afirmă că, la data de 31 iulie 2015, împreună cu copilul minor s-au prezentat la Aeroportul Internațional Chișinău, au trecut înregistrarea la cursă, iar după ora de zbor programată, pe panoul informativ s-a anunțat că cursa se reține, fără careva explicații și fără a le fi oferite masă și băuturi răcoritoare.

Invocă că, ulterior, în jurul orelor 23:00 a fost anunțată de către o anagajată a ÎS CA „ Air Moldova” despre faptul că, cursa Chișinău-Bologna a fost amânată pentru a doua zi la ora 19:10 pe motiv de defecțiuni tehnice ale aeronavei.

Relevă că, în ziua următoare, 01 august 2015 la ora 16:30, s-au prezentat împreună cu copilul minor la Aeroportul Internațional Chișinău, au trecut

înregistrarea la cursa Chișinău-Bologna, dar și de această dată, zborul nu a avut loc din motive tehnice ale aeronavei, fiind amânat pentru 02 august 2015, orele 01:00, dată la care avionul a decolat.

Astfel, susține că, din vina pârâtei a ajuns în Italia, Bologna cu întârziere de aproape 2 zile, iar perioada de odihnă de 4 zile a fost scurtată până la 2 zile.

Solicită încasarea din contul ÎS CA „Air Moldova” a compensației pentru amânarea zborului pasagerilor Svetlana Sainsus și copilul ei minor, Maxim-Cristian Grosu la cursa aeriană 9U 879 Chișinău-Bologna din data de 31 iulie 2015, în mărime de 800 Euro și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, reclamanta și-a concretizat cerințele invocând că, conform informației prezentate de către Autoritatea Aeronautică Civilă din 03 martie 2016, distanța ortodromică dintre aeroporturile din or. Chișinău, Republica Molodova și Bologna, Italia este de 1 448 km, din care considerent și conducându-se de prevederile pct. 18 lit. a) din Regulamentul cu privire la compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborului aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 836 din 08 noiembrie 2012, solicită încasarea de la ÎS CA „Air Moldova” a sumei de 500 Euro, cu titlu de compensație pentru amânarea zborului la cursa aeriană 9U 879 Chișinău-Bologna din data de 31 iulie 2015 și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3 300 lei.

Prin hotărârea Judecătoria Botnica, mun. Chișinău din 17 mai 2016 a fost admisă acțiunea și au fost încasate din contul ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul Svetlanei Sainsus compensația pentru amânarea zborului la cursa aeriană 9U 879 Chișinău-Bologna din data de 31 iulie 2015 în sumă de 500 Euro și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3 300 lei.

Prima instanță și-a argumentat concluzia prin constatarea faptului procurării de către reclamantă a biletelor pentru ea și copilul său minor la cursa aeriană Chișinău-Bologna nr. 9U 879 din data de 31 iulie 2015, precum și a neonorării de către pârâtă a obligației de transportare la data și ora stabilită în bilet, dar cu o întârziere de 2 zile, 5 ore și 20 min, astfel, urmează a fi încasată compensația în sumă de 500 Euro, a câte 250 Euro pentru fiecare pasager, făcând trimitere la prevederile art. art. 980 și 984 alin. (1) din Codul civil și ale pct. pct. 16 lit. b), 17 și pct. 18 lit. b), pct. 25 lit. a) și pct. 26 din Regulamentul cu privire la compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 836 din 08 noiembrie 2012.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2016 a fost respins apelul declarat de către ÎS CA „Air Moldova” și menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 26 ianuarie 2017, ÎS CA „Air Moldova” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu hotărârile judecătorești, deoarece instanța de apel a aplicat și a interpretat în mod eronat legea.

Menționează că, legislația națională nu impune vreun act legislativ special ce reglementează relațiile între prestatorul de servicii în transport aerian (compania aeriană) și beneficiarul acestor servicii (pasagerul), iar cadrul legal existent nu conține careva prevederi speciale referitor la răspunderea operatorilor de transport aerian și a drepturilor pasagerilor care folosesc acest mod de transport, astfel, la caz se aplică normele generale privitor la contractul de transport stabilite în Codul civil și Legea cu privire la protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003.

Invocă că, reieșind din prevederile art. 988 alin. (2) din Codul civil, cărăușul poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat pasagerului, care rezultă din întârziere doar în cazul când o astfel de răspundere este expres prevăzută în contract sau legislație, însă legislația Republicii Moldova nu prevede o asemenea răspundere. Cărăușul este ținut să repare prejudiciul cauzat prin acțiunile sale cu intenție sau din culpă gravă.

Astfel, conform prevederilor art. 988 alin. (2) din Codul civil, regula este că cărăușul nu răspunde pentru întârziere, proba contrarie fiind pe seama pasagerului și, anume, el trebuie să dovedească că, cărăușul a acționat cu intenție sau din culpă gravă și nu achită despăgubiri pentru simplul fapt al întârzierii, ci doar dacă au existat prejudicii.

Totodată, invocă și prevederile art. 21 alin. (2) al Legii nr. 105 din 13 martie 2003 cu privire la protecția consumatorului, care reglementează că, dacă prestatorul (executantul) nu a început la timp prestarea serviciului (executarea lucrării) sau dacă, în timpul prestării serviciului (executării lucrării), a devenit clar că serviciul (lucrarea) nu va fi îndeplinit în termenul stabilit, sau dacă termenul de prestare a serviciului (executare a lucrării) a expirat, consumatorul este în drept, opțional - să fixeze prestatorului (executantului) un nou termen, în cadrul căruia el trebuie să înceapă și să finalizeze prestarea serviciului (executarea lucrării), și să ceară reducerea prețului pentru serviciu (lucrare), - să rezilieze contractul de prestare a serviciului (executare a lucrării) și să revendice repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea termenelor de începere și/sau finalizare a prestării serviciului (executării lucrării).

Susține că, în cazul în care intimata a acceptat transportarea sa în alt termen decât acel stabilit în bilet, ea și-a folosit dreptul de a fixa un nou termen, și în așa fel este în drept doar să ceară reducerea prețului pentru bilet, dar nu mai poate folosi dreptul de reziliere a contractului de transport și să revendice repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea termenelor de începere și/sau finalizare a transportării.

Relevă că, Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborului aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 836 din 08 noiembrie 2012 este un act normativ al Guvernului RM, care, conform prevederilor art. 11 din Legea nr. 317 din 18 iulie 2003 cu privire la actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, se adoptă pentru executarea legii.

Atenționează că, nici o lege națională nu prevede obligația cărăușului aerian compensarea pasagerilor în cazul întârzierii prelungite a zborului, la fel ca și dreptul pasagerului de a cere o astfel de compensație.

De asemenea, invocă că, nici reglementările internaționale, inclusiv și Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91, publicat în Jurnalul Oficial al UE seria L nr. 46/1 din 17 februarie 2004 (în continuare Regulament (CEX)), care a fost transpus parțial în Regulamentul (RM), nu prevede obligația cărăușului de a compensa pasagerilor în cazul întârzierii prelungite a zborului. Regulamentul (CE) prevede compensare doar în cazul anulării zborului, iar în cazul de întârziere prevede doar obligația cărăușului de a acorda pasagerilor asistență care include mese, băuturi răcoritoare, apeluri telefonice, cazare.

În această ordine de idei, consideră că, prevederile Regulamentului (RM), nu numai că contravin prevederilor art. 21 alin. (2) din Legea cu privire la protecția consumatorilor și ale art. 988 alin. (2) din Codul civil, dar și reglementărilor internaționale - Regulamentul (CE) nr. 261/2004, iar conform art. 4 alin. (2) din Constituția RM, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Totodată, având în vedere semnarea de către Republica Moldova a Acordului privind Spațiul Aerian European Comun între Republica Moldova și Uniunea Europeană („European Common Aviation Area Agreement”), parafat în octombrie 2011, Regulamentul (EC) 261/2004 devine obligatoriu pentru implementare în Republica Moldova deoarece se regăsește în capitolul G „Protecția consumatorilor” din Anexa III la acest Acord.

Regulamentul (EC) 261/2004 a intrat în vigoare în Uniunea Europeană în februarie 2005 și se aplică tuturor pasagerilor care se îmbarcă de pe un aeroport situat pe teritoriul unui stat membru și celor care pleacă de pe un aeroport situat într-o țară terță către un aeroport situat pe teritoriul unui stat membru UE, în cazul în care operatorul de transport aerian este transportator comunitar. De prevederile acestui regulament poate beneficia orice pasager aflat într-una din situațiile menționate mai sus, indiferent de naționalitate ori de cetățenie (indiferent dacă este sau nu cetățean al unui stat membru UE).

Mai invocă că, conform Regulamentului enunțat, în caz de întârziere prelungită pasagerii au dreptul doar la asistență din partea transportatorului. Asistența diferă în funcție de durata întârzierii, și include doar mese și băuturi răcoritoare, apeluri telefonice, cazare, dar nu prevede dreptul pasagerilor la compensare în caz de întârziere a zborului.

În acest sens, atenționează că, prin aprobarea Regulamentului (RM) au fost transpuse prevederile și cerințele stabilite de Regulamentul (EC), fiind suplimentar introdus modul de compensare pecuniară a pasagerilor, în eventualitatea întârzierii zborului, însă această prevedere, nu are nici un suport de drept, deoarece nici

legislația Republicii Moldova, nici reglementările internaționale nu prevăd o astfel de obligației a cărașului.

Sușține că, întârzierea a avut loc din cauza unor împrejurări excepționale și a fost unul impus de necesitatea asigurării securității zborului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost depus în termen, or, din materialele cauzei nu poate fi stabilită cu certitudine momentul comunicării deciziei contestate pentru a determina respectarea termenului de declarare a recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către ÎS CA „Air Moldova” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către ÎS CA „Air Moldova”, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către ÎS CA „Air Moldova” ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

judecătorul

Judecătorii

Iulia Sîrcu

Sveatoslav Moldovan

Mariana Pitic